

Correctievoorschrift HAVO

2007

tijdvak 1

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 61 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 1

Bij huurkoop loopt Witgoed minder risico omdat bij huurkoop Witgoed eigenaar blijft van de verkochte goederen tot de laatste termijnbetaling voldaan is. (Indien de klant niet betaalt, kan hij het verkochte artikel terughalen.)

2 maximumscore 2

De som van de termijnen is zowel bij 1 als 2 gelijk (€ 1.680,-). Dan is bij regeling 2 het rentepercentage het laagst, omdat bij 2 de looptijd langer is.

Opmerking

0 of 2 punten toekennen

Opgave 2

3 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Starbucks is groter dan J&S.
- In 2004 had Starbucks een omzet van 5.294 miljoen dollar en J&S een omzet van 485,9 miljoen dollar.

4 maximumscore 2

Het eigen vermogen is $(35.600 + 129.700) \times 1.000 = 165.300.000$.

De REV voor J&S is $\frac{13.200.000}{165.300.000} \times 100\% = 8\%$.

5 maximumscore 1

De REV is van Starbucks 16% en daarmee beter dan van J&S.

6 maximumscore 2

Het percentage vrijwillig ontslag ligt bij Starbucks (13%) beduidend lager dan bij J&S (31%). Tevreden werknemers zullen langer bij een onderneming werkzaam zijn dan ontevreden werknemers.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- element ‘verbetering in productiviteit’
- element ‘meer gekwalificeerde sollicitanten op openstaande functies’
toelichting beide elementen: Het personeel zal efficiënter werken, waardoor de loonkosten per product lager zullen zijn.
- element ‘Een verlaging van het ziekteverzuim’
toelichting: Door een lager ziekteverzuim is minder personeel nodig. De loonkosten per product zullen lager zijn.
- element ‘een lagere uitstroom van werknemers’
toelichting: De wervingskosten zullen lager zijn en hierdoor dalen de loonkosten per product.

8 maximumscore 2

Een hoger niveau van klanttevredenheid kan er voor zorgen dat klanten vaker terugkomen of per bezoek meer gaan besteden bij J&S. De omzet neemt daardoor toe.

9 maximumscore 1

De verwachte loonkosten in 2006 zijn
 $0,97 \times 238.400 = \$ 231.248 (\times 1.000)$.

10 maximumscore 2

De verwachte omzet voor 2006 is
 $485.900 \times 1,01 \times 1,02 = \$ 500.574 (\times 1.000)$.

11 maximumscore 2

De verwachte inkoopwaarde van de omzet 2006 is
 $92.321 \times 1,01 \times 1,02 = \$ 95.109 (\times 1.000)$.

12 maximumscore 3

**Verwachte winst voor belasting Juices & Salads 2006
(bedragen $\times 1.000$ dollar)**

Omzet		500.574
Inkoopwaarde producten	95.109	
Loonkosten vestigingen	231.248	
Overige exploitatiekosten vestigingen	63.579	
Kosten hoofdkantoor en verkoopkosten	<u>65.300</u>	
Totale kosten		<u>455.236</u>
Netto-omzetresultaat		45.338
Financiële lasten		<u>5.400</u>
Winst voor aftrek belasting		39.938

- voor juiste invulling tabel 2
- De bedrijfseconomische medewerker is in zijn opzet geslaagd want de winst voor aftrek belasting neemt toe met $39.938.000 - 20.900.000 = \$ 19.038.000$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3

13 maximumscore 2

- omzet 26 april $720 \times 89 = 64.080$
- inkoopwaarde $200 \times 79,50 + 520 \times 79 = \underline{56.980}$ 1
- brutowinst $\text{€ } 7.100,-$ 1

14 maximumscore 2

waarde van de voorraad $(250 - 200) \times 77 + (600 - 520) \times 79 = \text{€ } 10.170,-$

15 maximumscore 2

Pushdistributie, door het geven van de korting wil Verhagen bv de bouwmarkten en tuincentra direct beïnvloeden en niet de klant.

Opgave 4

16 maximumscore 2

- verkoopprijs $\frac{167,16}{84} \times 100 = 199$ 1
- verkoopresultaat $6.000 \times (199 - 167,16) = \text{€ } 191.040,-$ 1

17 maximumscore 1

winst 2006 is $6.000 \times 199 - 1.029.600,- = \text{€ } 164.400,-$

18 maximumscore 3

- budget algemene kosten $6.000 \times 21 = 126.000$
- budget verkoopkosten $6.000 \times 9,07 = \underline{54.420}$
- 180.420 1
- werkelijke kosten $147.000 + 54.300 = \underline{201.300}$ 1
- nadelig budgetresultaat $\text{€ } 20.880,-$ 1

Opgave 5

19 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- voordeel
 - uitbreiding verzorgingsgebied
 - mogelijkheden tot uitbreiding van productassortiment
- nadeel
 - leidt tot een grotere investering (voorraad)
 - relatief meer personeel nodig

20 maximumscore 2

$0,975 \times 4.000 = 3.900$

aanschafwaarde gebouw plus grond $3.900 + 2.500 = \text{€ } 6.400,-$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 **maximumscore 1**
 $15 \times 910 = \text{€ } 13.650,-$

22 **maximumscore 4**

Openingsbalans per 01-01-2008 't Dobberke (bedragen in euro's)

Vaste activa		Eigen vermogen	15.000
Gebouw plus grond	6.400	Vreemd Vermogen	
Inventaris	2.900	Banklening	25.000
Roeiboten	13.650		
Vlottende activa			
Voorraad	11.400		
Diversen	4.650		
Liquide middelen	<u>1.000</u>		
Totaal	40.000	Totaal	<u>40.000</u>

23 **maximumscore 2**
jaarlijks aflossingsbedrag is € 5.000 en de looptijd is 5 jaar

24 **maximumscore 2**
– door winstinhoudingen
– door stortingen van de eigenaar

25 **maximumscore 1**
Door afschrijvingen daalt de waarde van de vaste activa en daarmee de financieringsbehoefte.

26 **maximumscore 2**
solvabiliteit eerste jaar $\frac{15}{25} = 0,60$
Na het eerste jaar stijgt het EV terwijl het VV daalt, dus de solvabiliteit zal stijgen boven de 60%.

27 **maximumscore 2**
 $25.000 + 20.000 + 15.000 + 10.000 + 5.000 = 75.000$
 $\frac{4.500}{75.000} \times 100\% = 6\%$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

28 **maximumscore 2**

$$\text{De variabele kosten bedragen} = \frac{395.000 - 245.000}{300.000 - 100.000} = \text{€ } 0,75 \text{ per liter}$$

29 **maximumscore 3**

$$\text{constante kosten } 245.000 - 100.000 \times 0,75 = 170.000$$

$$\text{verkoopprijs per liter } \frac{160.000}{100.000} = 1,60$$

$$\text{break-even afzet } \frac{170.000}{1,60 - 0,75} = 200.000 \text{ liter}$$

Opgave 7

30 **maximumscore 1**

psychologische prijs

31 **maximumscore 2**

$$\text{verkoopprijs exclusief btw } \frac{299}{1,19} = 251,26$$

$$\text{maximale inkooprijs } \frac{100}{150} \times 251,26 = \text{€ } 167,51$$

32 **maximumscore 1**

voorbeelden van juiste antwoorden:

- imago
- service

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 6 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

informatiebron 2 Fortune (grootste ondernemingen in de VS op basis van omzet)

informatiebron 3 greatplacetowork.nl (aangepast)

informatiebron 4 Fortune